

Bezpečnostní správa II

Zpravodajské služby. Zajišťování a organizace obrany státu. Ozbrojené síly. Armáda České republiky. Branná povinnost. Úprava vztahů při výkonu vojenské činné služby.

Radislav Bražina

Zpravodajské služby

Bezpečnostní informační služba („Audi, vide, tace si vis vivere in pace“)

- státní orgán pro získávání, shromažďování a vyhodnocování informací důležitých pro ochranu ústavního zřízení, významných ekonomických zájmů, bezpečnost a obranu ČR
- odpovídá vládě, která ji koordinuje (jmenuje ředitele po projednání ve výboru PS)
- úkoluje ji vládá a prezident

Poslání BIS : „Bezpečnostní informační služba je kontrarozvědnou zpravodajskou službou s působností na území České republiky. Naším posláním je chránit občany a naši krásnou zemi před nejrůznějšími hrozbami od terorismu až po špionáž cizích států. Shromažďujeme a vyhodnocujeme informace o rizicích ohrožujících bezpečnost, demokracii a svobodu.“

Úřad pro zahraniční styky a informace („Sine ira et studio“)

- zabezpečuje informace mající původ v zahraničí důležitých pro bezpečnost a ochranu zahraničních politických a ekonomických zájmů ČR

Vojenské zpravodajství

- zabezpečuje informace mající původ v zahraničí důležité pro obranu a bezpečnost ČR

Utajované informace

Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů

V gesci Národního bezpečnostního úřadu

Utajovaná informace = informace v jakékoliv podobě zaznamenaná na jakémkoliv nosiči označená v souladu s tímto zákonem, jejíž vyzaření nebo zneužití může způsobit újmu zájmu České republiky nebo může být pro tento zájem nevýhodné, a která je uvedena v seznamu utajovaných informací

Ochrana utajované informace

- Personální bezpečností (podmínkami přístupu osobě)
- Průmyslovou bezpečností (podmínky přístupu podnikatele k utajované informaci)
- Administrativní bezpečnost (vyznačování údajů a evidence)
- Fyzická bezpečnost (určují se objekty, zabezpečené oblasti a jednacích oblasti)
- Bezpečnost informačních a komunikačních systémů
- Ochrana utajovaných informací při zpracování v elektronické podobě v zařízení, které není součástí informačního nebo komunikačního systému
- Kryptografická ochrana
- Certifikace
- Osvědčení fyzické osoby, osvědčení podnikatele, zvláštní přístup a zprošťování mlčenlivosti

Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost

Zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti)

Národní centrum kybernetické bezpečnosti (NCKB) a Sekce strategických agend a spolupráce (SSAS) jsou výkonnými celky Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost.

Tyto celky zajišťují zejména:

- prevenci před kybernetickými hrozbami proti prvkům kritické informační infrastruktury, informačním systémům základní služby, proti významným informačním systémům a vybraným informačním systémům veřejné správy
- řešení a koordinaci řešení kybernetických bezpečnostních incidentů u subjektů kritické infrastruktury, provozovatelů základní služby a orgánů veřejné správy
- spolupráci s národními i mezinárodními organizacemi podílejícími se na zajišťování bezpečnosti kybernetického prostoru
- ve spolupráci s kabinetem ředitele zastupování České republiky v orgánech mezinárodních organizací působících v oblasti kybernetické bezpečnosti
- vyhodnocování rizik v oblasti kybernetické bezpečnosti a přijímání příslušných nápravných a preventivních opatření
- v rozsahu své působnosti bezpečnostní politiku Úřadu, plnění mezinárodních závazků a spolupráci na mezinárodní úrovni při realizaci předpisů vyplývajících z členství České republiky v NATO a členství v EU a členství v jiných mezinárodních organizacích

Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost

Spisová značka: 350 - 303/2023

Číslo jednací: 2236/2023-NÚKIB-E/350

Brno, 8. března 2023

VAROVÁNÍ

Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost, se sídlem Mučednická 1125/31, 616 00 Brno (dále jen „Úřad“), podle § 12 odst. 1 zákona č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o kybernetické bezpečnosti“), **vydává toto varování před hrozbou v oblasti kybernetické bezpečnosti spočívající v instalaci a používání aplikace TikTok** na zařízeních přistupujících k informačním a komunikačním systémům kritické informační infrastruktury, informačním systémům základní služby a významným informačním systémům. Úřad hrozbu hodnotí na úrovni Vysoká – Hrozba je pravděpodobná až velmi pravděpodobná. Orgány a osoby, které jsou povinny zavést bezpečnostní opatření podle zákona o kybernetické bezpečnosti, jsou povinny tuto hrozbu v souvislosti s řízením rizik podle § 5 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 82/2018 Sb., o bezpečnostních opatřeních, kybernetických bezpečnostních incidentech, reaktivních opatřeních, náležitostech podání v oblasti kybernetické bezpečnosti a likvidaci dat (dále jen „vyhláška o kybernetické bezpečnosti“), hodnotit na úrovni Vysoká - Hrozba je pravděpodobná až velmi pravděpodobná. V případě, že povinná osoba využívá v souladu s odst. 5 přílohy č. 2 vyhlášky o kybernetické bezpečnosti jinou metodu pro hodnocení rizik, je nutno tuto hrozbu hodnotit v rámci této metody na srovnatelné úrovni jako by tomu bylo v případě postupu podle § 5 odst. 1 písm. d) vyhlášky o kybernetické bezpečnosti.

Správa obrany

- úst. zák. č. 1/1993 Sb. Ústava ČR (+ LZPS)
- úst. zák. č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR
- zák. č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR
- zák. č. 2/1969 Sb., kompetenční zákon
- zák. č. 585/2004 Sb., branný zákon
- zák. č. 128/2000 Sb. o obcích
- zák. č. 129/2000 Sb., o krajích

Správa obrany

- **příslušník ozbrojených sil** – pouze voják v činné službě
- **služební orgán v ozbrojených silách** – prezident republiky, ministr obrany a v rozsahu určeném rozkazem prezidenta nebo ministra obrany velitele, náčelníci a jiní vedoucí pracovníci.
- **Vojenské objekty** – objekty důležité pro obranu státu jehož jsou majetkem, hospodaření s nimi přísluší MO a jím zřízeným organizačním složkám státu.
- **Vojenský útvar** – samostatná bojová nebo výcviková součást ozbrojených sil v čele s velitelem.
- **Vojenské zařízení** – samostatná součást ozbrojených sil, která je určena k zajišťování jejích potřeb.
- **Vojenský záchranný útvar** – samostatná součást armády, určená k plnění humanitárních úkolů civilní ochrany.

Správa obrany

- K zajišťování své bezpečnosti vytváří Česká republika ozbrojené síly
- Ozbrojené síly tvoří vojáci v činné službě; jejich služebněprávní vztahy se řídí zákone č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání.
- V ozbrojených silách se zaměstnávají občanští zaměstnanci, kteří tvoří civilní personál ozbrojených sil; jejich pracovněprávní vztahy ke státu se řídí zákoníkem práce.

Vnitřní struktura ozbrojených sil:

- **Armáda ČR** – základ ozbrojených sil, organizačně členěná na vojenské útvary, vojenská zařízení a vojenské záchranné útvary.
- **Vojenská kancelář prezidenta republiky**, řídí náčelník přímo podřízený prezidentovi ČR.
- **Hradní stráž** – podřízená náčelníkovi vojenské kanceláře.

Současné pojetí správy obrany státu

- Důraz na účinnou obranu státu spolupůsobení při ochraně ústavního zřízení a plnění vojenských úkolů vyplývajících ze spojeneckých závazků ČR.
- *Obrana státu je souhrn opatření k zajištění svrchovanosti, územní celistvosti, principů demokracie a právního státu, ochrany života obyvatel a jejich majetku před vnějším napadením. Obrana státu zahrnuje výstavbu účinného systému obrany státu, přípravu a použití odpovídajících sil a prostředků a účast v kolektivním obranném systému.*
- Právní osoby jsou povinny
  - a) poskytovat podle rozhodnutí obecního úřadu obce s rozšířenou působností nebo na výzvu krajského vojenského velitelství určené věcné prostředky pro potřeby zajišťování obrany státu, které vlastní,
  - b) strpět činnosti spojené s výběrem, evidencí, určením a dodáváním věcných prostředků pro potřeby zajišťování obrany státu nebo s jejich kontrolou, včetně vstupu pověřených pracovníků obce s rozšířenou působností zařazených do obecního úřadu, ministerstva a jiných správních úřadů, pokud o věcné prostředky požádaly, do objektů,
  - c) bezodkladně oznamovat příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností podstatné změny určených věcných prostředků, které mají význam pro jejich využitelnost,
  - d) uposlechnout výzvy k dodání věcných prostředků k prověření opatření pro zabezpečení obrany státu,
  - e) poskytovat na žádost příslušných správních úřadů a orgánů územních samosprávných celků údaje a informace v nezbytně nutném rozsahu pro potřeby přípravy a realizace opatření v zájmu zajišťování obrany státu.

Současné pojetí správy obrany státu

Zásadní úkoly při řízení a organizaci obrany státu připadají:

- Prezidentu republiky
- Parlamentu
- Vládě
- MO
- Ostatním ministerstvům
- ČNB a jiným ústředním správním orgánům
- Příslušným orgánům státní správy a samosprávy.

Za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu je příprava občanů k obraně státu povinná.

Správa obrany

Stav ohrožení státu

- Parlament může na návrh vlády vyhlásit stav ohrožení státu, je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost státu nebo územní celistvost státu anebo jeho demokratické základy.
- K přijetí usnesení o vyhlášení stavu ohrožení státu je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech poslanců a souhlasu nadpoloviční většiny všech senátorů.

Správa obrany

Válečný stav

- Parlament rozhoduje o vyhlášení válečného stavu, je-li Česká republika napadena, nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení.
- K přijetí usnesení o vyhlášení válečného stavu a k přijetí usnesení o souhlasu s vysláním ozbrojených sil České republiky mimo území České republiky nebo s pobytem ozbrojených sil jiných států na území České republiky, jakož i k přijetí usnesení o účasti České republiky v obranných systémech mezinárodní organizace, jíž je Česká republika členem, je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech poslanců a nadpoloviční většiny všech senátorů.

Branná povinnost

- zákon 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon)
- je povinností státního občana ČR plnit úkoly ozbrojených sil
- zahrnuje povinnost občana podrobit se odvodnímu řízení, vykonávat vojenskou činnou službu a plnit další povinnosti stanovené tímto zákonem
- vzniká občanovi ČR ve věku 18 – 60 let (vojákově z povolání zaniká až propuštěním ze služebního poměru dle zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání)
- plněna za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, pokud tento zákon nestanoví jinak
- ≠ vojenská základní služba (dle branného Z č. 218/1999 Sb.; byla zrušena k 1. 1. 2005)
- Vykonávána za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu

- Branný zákon rozlišuje:

Vojenskou činnou službu vykonávanou mimo stav ohrožení státu nebo mimo válečný stav

(služba vojáka z povolání, vojenská cvičení)

Vojenskou činnou službu vykonávanou za stavu ohrožení státu a za válečného stavu (tzv. mimořádná služba).

- Náklady spojené s brannou povinností jsou hrazeny ze státního rozpočtu ČR.

Děkuji za pozornost!

radislav.brazina@mail.muni.cz